

REFERAT |KRS| Formannskapet (2015-2019) d. 02-03-2016

Mødedato Onsdag d. 02. marts 2016 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av møteprotokoll fra formannskapetets møter 03.02.16 og 10.02.16.....	3
Høring om kortere ventetid til barnehageplass.....	5
Svar på oversendelsesforslag om rekruttering av menn i barnehage, SFO og barneskole.....	9
Retningslinjer for miljøprisen.....	13
Kommunedelplan Havneavsnitt nord Kongsgård-Vige - Høring av planprogram.....	16
Regional planstrategi for Agder - innspill til kunnskapsgrunnlaget og planstrategiarbeidet.....	20
Innretning på arbeidet med Bymiljøavtale for Kristiansandsregionen.....	27
Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget.....	35
Nærhet i hverdagen - styrke for fremtiden Intensjonsavtale om etablering av Nye Kristiansand - til i	37

**Punkt 19/16: Godkjenning av møteprotokoll fra formannskapets møter
03.02.16 og 10.02.16.**

Bilag

Protokoll Formannskapet 10.02.2016

Protokoll Formannskapet 03.02.2016

Dato 19. februar 2016
Saksnr.: 201600006-15
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.03.2016

Godkjenning av møteprotokoll fra formannskapets møter 03.02.16 og 10.02.16.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 03.02.16.
2. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 10.02.16.

Tor Sommerseth
Rådmann

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll fra formannskapets møte 03.02.16
Protokoll fra formannskapets møte 03.02.16

Punkt 20/16: Høring om kortere ventetid til barnehageplass

Bilag

Vedtak OPPVEK, 16022016, Sak 10/16, Høring om kortere ventetid til barnehageplass

Vedtak OPPVEK, 16022016, Sak 10/16, Høring om kortere ventetid til barnehageplass

horingsnotat---kortere-ventetid-pa-barnehageplass.pdf

Dato 5. februar 2016
Saksnr.: 201601019-3
Saksbehandler Kjetil Solvang

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
16.02.2016
02.03.2016

Høring om kortere ventetid til barnehageplass

Sammendrag

Kristiansand kommune støtter forslaget om lovendring i forhold til at barn som fyller ett år i september eller oktober skal få rett til barnehageplass innen utgangen av den måneden de fyller ett år.

Kristiansand kommune har søknadsfrist 1. mars og innlemmer barn født i september og oktober 2015 i hovedopptaket. Kommunen kommer, slik den foreslåtte endringen i barnehageloven legger opp til, også til å endre søknadsrutiningene slik at barn født i september og oktober om ønskelig kan søkes inn fra den måneden de fyller ett år. Aktuelle foreldre vil bli gjort oppmerksomme på den utvidede retten til barnehageplass ved annonsering og via informasjon på aktuelle nettsider.

Kristiansand kommune har som følge av de økte statlige overføringene til «mer fleksibelt opptak» styrket barnehagebudsjettet med rett i overkant av 10 millioner kroner. Kristiansand kommune har slik vi vurderer det nå fått omtrent de midlene som trengs for å tilby plass til de nye rettighetsbarna. Plassene er innarbeidet i barnehagebehovsplanen og dersom ikke forutsetningene endrer seg vesentlig, skal alle barn med rett til plass høsten 2016 bli tilbudt barnehageplass innen utgangen av den måneden de fyller ett år.

Kristiansand kommune kommer på bakgrunn av det nye lovforslaget til å vurdere å utsette teltetidspunktet 15. september til den 1. oktober. Alternative løsninger vil også bli vurdert.

Forslag til vedtak

Kristiansand kommune støtter forslaget til lovendring med følgende presisering:
Det bør komme tydeligere frem om foreldre av barn som er født i september eller oktober som blir tilbudt plass fra den 1. i den måneden barnet fyller ett år kan pålegges å ta i mot plassen/betale for plassen fra da av, eller om de har rett til å vente til den dagen barnet faktisk fyller ett år.

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Kjetil Solvang
Økonomirådgiver

Vedlegg:
Høringsnotat om kortere ventetid til barnehageplass

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har sendt ut et høringsnotat om kortere ventetid til barnehageplass. Departementet foreslår nå følgende endringer i barnehageloven:

§ 12 a andre ledd skal lyde:

«Barn som fyller ett år i september eller oktober det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.»

Det foreslås også følgende merknad til overnevnte paragraf:

«Bestemmelsen gir barn født september eller oktober, rett til barnehageplass i løpet av den måneden barnet fyller ett år. Retten til plass forutsetter at det er søkt om plass innen den fristen som er fastsatt av kommunen. Foreldre plikter å betale foreldrebetaling fra den måneden barnet begynner i barnehagen. Foreldre med barn født i september eller oktober kan velge å la barnet begynne i barnehagen i august, dersom kommunen tilbyr plass fra denne måneden.»

Forslaget betyr at kommunene må gjøre grep knyttet til søknadsprosedyrene før lovendringen er vedtatt av Stortinget. Departementet viser i den sammenheng til at Stortinget allerede har bestemt at regjeringen skal utvide retten til plass, og at regjeringens forslag dermed høyst sannsynlig vil bli vedtatt.

Vurdering av forslaget

Kristiansand kommune har søknadsfrist 1. mars og innlemmer barn født i september og oktober 2015 i hovedopptaket. Kommunen kommer, slik den foreslåtte endringen i barnehageloven legger opp til, også til å endre søknadsrutingene slik at barn født i september og oktober om ønskelig kan søkes inn fra den måneden de fyller ett år. Aktuelle foreldre vil bli gjort oppmerksomme på den utvidede retten til barnehageplass ved annonsering og via informasjon på aktuelle nettsider.

Kristiansand kommune har fått rett i overkant av 10 millioner kroner til «mer fleksibelt opptak» som er tiltenkt anvendt for å kunne tilby plass til 60 flere små barn. Plassene er innarbeidet i barnehagebehovsplanen og det antas at alle barn med rett til plass høsten 2016 skal bli tilbudt barnehageplass innen utgangen av den måneden de fyller ett år.

Høsten 2015 hadde 41 barn født i september fått barnehageplass innen 1. september. 1. oktober hadde 46 barn født i oktober mottatt barnehageplass. Når en tar antall barn født i hver måned (ca. 90 barn) og ganger med forventede etterspørselsgrad som oppgis i høringsnotatet (78%), så kommer en frem til at det til sammen vil blir litt under 60 ekstra barn som kommer til å benytte seg av retten til barnehageplass. Dette tilsvarer det kommunen har fått ekstra statlige overføringer til.

Når det gjelder barn født i september og oktober foreslår departementet at disse skal ha rett til plass innen utgangen av den måneden de fyller ett år. I forslaget til merknader til lovendringen står det at foreldre plikter å betale foreldrebetaling fra den måneden barnet begynner i barnehagen. Det bør presiseres om dette betyr at foreldrene kan pålegges å ta i mot/ betale for barnehageplassen fra den 1. i måneden, eller om de har rett til å vente til den dagen barnet faktisk fyller ett år.

Kristiansand kommune kommer på bakgrunn av det nye lovforslaget til å vurdere å utsette telletidspunktet 15. september til den 1. oktober. Alternative løsninger vil også bli vurdert i samarbeid med de private barnehagene i kommunen /PBK. Dette slik at barna blir med i tellingen og barnehagene ikke mister finansiering ut året for disse barna.

Forslag til høringsuttalelse:

Kristiansand kommune støtter forslaget til lovendring: Det bør komme tydeligere frem om foreldre av barn som er født i september eller oktober som blir tilbudt plass fra den 1. i den

måneden barnet fyller ett år kan pålegges å ta i mot plassen/ betale for plassen fra da av, eller om de har rett til å vente til den dagen barnet faktisk fyller ett år.

Punkt 21/16: Svar på oversendelsesforslag om rekruttering av menn i barnehage, SFO og barneskole

Bilag

Vedtak OPPVEK, 16022016, Sak 7/16, Svar på oversendelsesforslag om rekruttering av menn i barnehage, SFO og barneskole

Vedtak OPPVEK, 16022016, Sak 7/16, Svar på oversendelsesforslag om rekruttering av menn i barnehage, SFO og barneskole

Dato 8. februar 2016
Saksnr.: 201600194-2
Saksbehandler Bente Hansson

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
16.02.2016
02.03.2016

Svar på oversendelsesforslag om rekruttering av menn i barnehage, SFO og barneskole

Sammendrag

I f.b.m behandling av Hp 2016-2019 vedtok Bystyret flg. oversendelsesforslag:
Bystyret ber administrasjonen vurdere å lage en plan for hvordan kommunen kan rekruttere flere menn i barnehagesektoren og barneskolen.

I saken vises til fakta/status, tiltak som gjøres og planlegges gjennomført.

Kristiansand kommune vil fortsette å arbeide aktivt for rekruttering av menn gjennom de føringer og tiltak som ligger i sentrale og lokale styringsdokumenter.
Helt spesifikt betyr dette å drive holdningsskapende arbeid, delta på ulike yrkesmesser og være bevisst ift. utlysning av ledige stillinger.

Det vil også bli vurdert andre tiltak som :

- Ved tilsettinger bør det sørges for at minst to menn blir ansatt på arbeidsplassen.
- Nye barnehager blir store enheter. Flere ansatte vil gi et større mangfold og flere muligheter.
- Samarbeid med Fylkeskommunen om å gi informasjon og profilere arbeidsplassene til elever som skal velge høyskole/universitetsstudier.

Forslag til vedtak

1. Oppvekststyret tar saken til orientering

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Bente Hansson
Rådgiver

Vedlegg:
Ingen

Bakgrunn for saken

I 2004 satte barne- og familiedepartementet opp et mål om 20% mannlige ansatte i barnehager innen 2007 som et nasjonalt mål.

For de fleste kommuner har dette i praksis vært en visjon.

Det har i flere år vært et ønske og et fokusområde i oppvekstsektoren.

Periodemål i perioden 2015-17 er å oppnå bedre kjønnsbalanse i barnehagene (10%), SFO(20%) og barneskolen (35%).

Tall fra september 2015 viser at andel menn i kommunale barnehager i Kristiansand er 6,13%. Tallet har holdt seg rimelig stabilt de seinere år.

I SFO er prosentandelen menn er 17,08. Mange fagarbeidere i SFO jobber også i barneskolen.

I barneskolen i Kristiansand er andel menn 23,2%. Tallet er også her rimelig stabilt de siste årene.

Strategi som er valgt i Kristiansand kommune:

Likestillingsintegrering er et verktøy for å øke bevisstheten om at et personale bør speile hele samfunnet. Et utvalg bestående av representanter fra alle etater i Kristiansand kommune står bak strategidokumentet «Det er mennesker det handler om»

I strategidokumentet står det:

Kristiansand kommune har en bevisst rekruttering for å oppnå en speiling av befolkningen blant medarbeiderne når det gjelder kjønn, etnisk bakgrunn og funksjonsevne.

Kristiansand kommune er lovforpliktet gjennom Aktivitets- og redegjørelsesplikten til å jobbe målrettet for likestilling. I lovteksten står det:

Aktivitets- og redegjørelsesplikten kan ses på som likestillingens HMS-arbeid.

I h.h.t *Forskrift om særbehandling av menn Likestillingsloven 3a:*

er det anledning til å ansette menn når han vurderes som tilnærmet like godt kvalifisert som en kvinne som har søkt stillingen, - men det er en utfordring i praksis

I utlysningsteksten til nye stillinger i Kristiansandsbarnehagen og skolen oppfordres menn til å søke. I barnehagen blir alle kvalifiserte menn som hovedregel kalt inn til intervju. Her ligger en mulighet hos leder til positiv særbehandling av menn, - og en moderat kvotering av menn.

Holdningsarbeid blant personalet i barnehager er viktig. - Hvorfor skal vi ha fokus på kjønn i barnehagene? Behandler vi gutter og jenter likt? Hva er årsaken til at menn oftere slutter under utdannelsen, - ofte i møte med praksis i barnehagene? I mange barnehager er det bare kvinnelige ansatte. Dette gjelder særlig små barnehager. Det er ikke så ofte en stilling lyses ut her, og menn trives gjerne ikke i disse omgivelsene. Større barnehager gir større mangfold blant de ansatte og større muligheter for å kunne rekruttere menn

Likestillingsarbeidet i sektoren har hatt og har gode tiltak.

I 2008 startet et langsiktig arbeid med å rekruttere gutter til barnehage ved å la gutter på 8.og 9.trinn i ungdomsskolen hospitere i barnehager noen timer hver uke i flere perioder. Prosjektet varte 4 år og var svært vellykket for dem som deltok. Ungdomsskoleguttene fikk god forståelse for dette viktige arbeidet, de fikk status i sitt miljø, og barnehagene så hva gutter kunne tilføre i form av mer aktivitet og et annet perspektiv på det å jobbe i barnehage. I dag er prosjektet slutt og kun en skole bruker dette som en metode i valgfaget «innsats for andre».

Gjennom dette arbeidet så vi også behovet for et «Likestillingsteam». To reflekterte barnehagepedagoger deltar på bestilling på personalmøter og viser forskning, tall og eksempler innenfor temaet likestilling.

Rollemodeller er et godt verktøy i alt rekrutteringsarbeid. Dette har vi fokus på ved å la mannlige pedagoger eller fagarbeidere være representanter for barnehagene og SFO på Yrkesmessa for elever på ungdomstrinnet og i andre sammenhenger der det er spørsmål om jobb i sektorens barnehager og barneskoler.

Når det gjelder kommunale barnehager, viser flere enkeltbarnehager til godt rekrutteringsarbeid med opp mot 20% andel menn. De har hatt mulighet til å ansette mange nye medarbeidere i forbindelse med utvidelser og nybygg. Leder har hatt et uttalt ønske om flere mannlige ansatte og et mangfold i personalgruppa. Muligheten til å ansette medarbeidere i 100% stilling er en viktig faktor for å få mannlige søkere.

Enkelte private barnehager i kommunen jobber bevisst for å ha en personalgruppe bestående av like mange kvinner og menn. Dette gjør de gjennom å ha Likestilling som satsingsområde. Kjønnslikestilling er fokusområde både i ansettelsespolitikk og pedagogikk.

Konklusjon:

Kristiansand kommune vil fortsette å arbeide aktivt for rekruttering av menn gjennom de føringer og tiltak som ligger i sentrale og lokale styringsdokumenter.

Helt spesifikt betyr dette å drive holdningsskapende arbeid, delta på ulike yrkesmesser og være bevisst ift utlysning av ledige stillinger.

Det vil også bli vurdert andre tiltak som :

- Ved tilsetninger bør det sørges for at minst to menn blir ansatt på arbeidsplassen.
- Nye barnehager- store enheter. Flere ansatte gir større mangfold og flere muligheter.
- Samarbeid med Fylkeskommunen om å gi informasjon og profilere arbeidsplassene til elever som skal velge høgskole/universitetsstudier.
- Samarbeid med NAV. Teoretisk og praktisk opplæring for menn som er arbeidsledige eller må omskoleres.

Punkt 22/16: Retningslinjer for miljøprisen

Bilag

Vedtak BYUTVIK, 11022016, Sak 29/16, Retningslinjer for miljøprisen

Retningslinjer for miljøprisen 2016.docx

Vedtak BYUTVIK, 11022016, Sak 29/16, Retningslinjer for miljøprisen

Dato 21. januar 2016
Saksnr.: 201601068-1
Saksbehandler Raimond Oseland

Saksgang
By- og miljøutvalget
Formannskapet

Møtedato
11.02.2016
02.03.2016

Retningslinjer for miljøprisen

Sammendrag

Bystyret fattet 12.12.2012 etter forslag fra MGD følgende vedtak når det gjelder utdeling av miljøpris:

«Bystyret ber om at administrasjonen snarest følger opp vedtak om utdeling av en årlig miljøpris.» (50/3)

Denne prisen er nå utdelt tre ganger, og erfaringene tilsier at det er behov for en justering av retningslinjene som fulgte saken som ble behandlet av Bystyret den 20.03.2013.

Prisen er opprinnelig på 10.000 kroner. Det foreslås at beløpet heves til 25.000.- både for å gi prisen større tyngde, og for å harmonisere prisen med kulturprisen og frivillighetsprisen. Dekning på 15.000.- skjer ved omdisponering av budsjett i Teknisk sektor.

Retningslinjene skal gi tydelige signaler om hva og hvem som kvalifiserer til å motta prisen. Men de må ikke være så spesifikke at det blir til hinder for opplagte kandidater. Vinneren må ha en lokal forankring, enten ved at klima- eller miljø er forbedret i Kristiansand, og/eller ved at prisens vinner har tilhørighet i kommunen.

Pkt. 7 indikerer at alle, uavhengig av tilknytning til Kristiansand, kan fremme forslag.

For å få en bredere representasjon i juryen foreslås en utvidelse fra 3 til 5 medlemmer.

Regelen er at juryen opprettes for fire år om gangen, men for å få nødvendig fleksibilitet kan utpekingsinstansen endre hvem dette er etter behov.

- Administrasjonen deltar med en fagperson innen klima og miljø. Den administrativt oppnevnte representanten kan fungere som juryens sekretær.
- I den gamle juryen deltok en representant fra formannskapet. Etter navneendring fra Byutviklingsstyre til By- og miljøutvalg er det kanskje naturlig at representanten kommer fra dette utvalget.
- Frivillig arbeid og frivillige organisasjoner har en viktig rolle i klima- og miljøarbeidet. Kulturdirektøren får i oppgave å finne organisasjoner, evt. enkeltpersoner, som kan representere frivillig arbeid og/eller kjenner frivillig arbeid i Kristiansand.
- Kristiansand ungdomsutvalg bør være representert slik at kommende generasjoner får en stemme i utvalget.

- Næringslivet har en betydelig rolle for å skape bedre miljø og klima gjennom innovasjoner, produktutvikling og mer miljøvennlige produksjonsprosesser. Kristiansand Næringsforening har satt klima- og miljø på sin dagsorden, og bør derfor delta eller peke ut en deltaker til juryen.

Juryens sekretær sørger for å innkalle til møter og sørge for utlysning for å få forslag til kandidater. Sekretær sørger også for å informere offentlighet og media om tidspunkt for overrekkelse og hvem som har fått prisen.

Ved tidligere utdelinger har man valgt verdens miljødag 5. juni og arrangement i tilknytning til miljødagen som tidspunkt for utdeling av prisen.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet er enig i forslag til endring.
2. By- og miljøutvalget utpeker representant.
3. Økning i prisbeløpet med kr.15.000.- foretas med omdisponering i budsjett i teknisk sektor.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:
Retningslinjer for miljøprisen

Punkt 23/16: Kommunedelplan Havneavsnitt nord Kongsgård-Vige - Høring av planprogram

Bilag

Vedtak BYUTVIK, 11022016, Sak 40/16, Kommunedelplan Havneavsnitt nord Kongsgård-Vige - Høring av planprogram

Vedtak BYUTVIK, 11022016, Sak 40/16, Kommunedelplan Havneavsnitt nord Kongsgård-Vige - Høring av planprogram

Vedtak BYUTVIK, 11022016, Sak 40/16, Kommunedelplan Havneavsnitt nord Kongsgård-Vige - Høring av planprogram

Planprogram Kongsgård Vige høringsforslag formannskapet.pdf

Vedtak HAVNES, 16022016, Sak 5/16, Forslag til Planprogram for Kommunedelplan for Havneområde Nord - utlegging til offentlig ettersyn.

Forslag til Planprogram for Kommunedelplan for Havneområde Nord - utlegging til offentlig ettersyn.

Dato 21. januar 2016
Saksnr.: 201513219-6
Saksbehandler Jan Erik Lindjord

Saksgang

By- og miljøutvalget
Havnestyret
Formannskapet

Møtedato

11.02.2016
16.02.2016
02.03.2016

Kommunedelplan Havneområde nord Kongsgård-Vige – Oppstart av planarbeid og høring av planprogram

Sammendrag

Kommunedelplan for havneområde nord, Kongsgård-Vige omhandler videreutvikling av Kongsgård – Vige havneområde her under etablering av ny containerterminal. Havneareal for ferje- og cruisetrafikk inngår ikke i planarbeidet.

Det er et krav i plan- og bygningsloven at alle kommuneplaner og kommunedelplaner skal ha planprogram. Planer som inneholder areal for utbygging skal også konsekvensutredes. Planprogrammet er en plan for planarbeidet som skal gjennomføres. Formålet med planprogrammet er å legge til rette for en bred og åpen diskusjon om hvilke premisser og rammer som skal være styrende for planarbeidet, hvilke utredninger som skal lages og hvordan konsekvensene av planforslaget skal vurderes.

Bystyret behandlet funksjonsfordeling mellom Vesterhavnen og Kongsgård-/Vigebukta 18.juni 2003, sak 80/03. Det ble besluttet at Kongsgård/Vige inngår i en langsiktig havne- og næringsutvikling. Havnefunksjoner på Silokaia, bortsett fra cruise og Natos beredskapslager for olje, flyttes til Kongsgård straks denne er ferdig, senest 2007 og containerterminalen flyttes fra Lagmannsholmen/Caledonienområdet til KMV-området. Havneareal i Kongsgård-Vige ble innarbeidet i kommuneplanen i 2000 og fulgt opp i kommuneplanene i 2005 og 2011. Reguleringsplan for Kongsgård – Vige ble vedtatt i bystyret i 2005.

I forbindelse med høringen av Kommuneplanen 2011-2022 leverte Kystverket (KV) innsigelse til planen og stilte spørsmål ved arealtilgangen i Kongsgård-Vige området. På bakgrunn av KVs innsigelse vedtok bystyret at det skulle gjennomføres en kvalitetssikring av havnevedtaket fra 2003. Utredningen viste at løsningen vedtatt i 2003 ikke er realiserbar med hensyn til investeringskostnader og arealbehov. Gjennomgangen viste at investeringskostnadene er langt høyere enn det som driftsinntektene og realisering av verdier på Lagmannsholmen kan forsvare. Ved bystyrets behandling av Kvalitetssikring av havnestrukturvedtaket 2003, sak 47/2013, vedtok Bystyret at Kristiansand Havn skulle lage en plan for strategisk utvikling og arealbehov for havnevirksomheten og at Kristiansand kommune skulle sette i gang et planarbeid for arealer som grenser til regulerte havnearealer i Marvika, Kongsgård og Vige for å avklare det arealmessige handlingsrommet på lang sikt.

Kristiansand Havn la våren 2015 fram plan for Strategisk utvikling og arealbehov, Havneplanen 2015. Havneplanen 2015 og dens delrapporter er, sammen med andre underlagsdokumenter, et viktig grunnlag for kommunedelplanen.

Arbeidet med kommunedelplan for Kongsgård-Vige er prosjektorganisert med en administrativ styringsgruppe og prosjektgruppe. Formannskapet, som ansvarlig planutvalg for kommuneplan og kommunedelplaner, er politisk styringsgruppe for planarbeidet. Saker til formannskapet fremmes via havnestyret og by- og miljøutvalget til uttalelse.

Administrativ styringsgruppe består av Teknisk direktør, Havnedirektøren, Kommunelegen og leder av by- og samfunnsenheten og ledes av Rådmannen. Prosjektgruppa ledes av by- og samfunnsenheten og har medlemmer fra Kristiansand havn KF og representanter relevante fagmiljø i kommuneadministrasjonen. Planprogrammet er utarbeidet i tett samarbeid med prosjektgruppa og relevante fagpersoner. Det har også vært avholdt møter med Kystverket og Statens vegvesen. Videre har planprogramforslaget blitt presentert i planforum.

Det legges til grunn følgende effektmål for planarbeidet:

- Langsiktig arealbehov for utvikling av en framtidsrettet havn i Kongsgård-Vige som ivaretar behovene til regionens næringsliv og nasjonale funksjoner er sikret.
- Hensynet til øvrig samfunnsutvikling og byutvikling, særlig knyttet til Marviksletta og Sømlandet, er ivare tatt
- Havnas muligheter til utvikling innenfor økonomisk bærekraftige rammer er ivare tatt.

En svært viktig oppgave i planarbeidet er å avveie behovet for fremtidig areal til havnevirksomhet mot øvrige samfunnsinteresser.

Planområdet for Kommunedelplan for havneområde nord, Kongsgård-Vige, er avgrenset slik at det omfatter arealbehovet til det mest omfattende planalternativet (Havneplanen 2015) samt mulige buffersoner. Planprosessen vil avklare hvor stor del av planområdet som skal avsettes til havneformål og hvilke arealer som skal avsettes til buffersone mellom omkringliggende boligområder og havna. Buffersoner kan etableres i form av allment tilgjengelige friområder, næringsbygg osv. Planområdet, jf. illustrasjon, er avgrenset slik:

- i nord mot kommunedelplan for Ytre ringvei
- i nordvest ved Ringåsen, mot museet
- i vest ved Torsviga mot Sør Arena og Ægirs vei
- i sør mot reguleringsplanen Roligheden, Fantholmen og Kuholmsbukta

Illustrasjon: Planavgrensning (indre markeringslinje) og influensområde (ytre markeringslinje)

Avgrensning i sjø tar hensyn til nødvendig manøvreringsareal slik de er vurdert i arbeidet med havneplanen 2015. Behov for vendebasseng er vurdert å være 700 m i ytre basseng, og 400 m i indre basseng.

Gang og sykkelveiforbindelse mellom Vige og Marviksletta avklares i egen plan og i planer for Ytre ringveg og ny Varoddbro. Det vil også bli vurdert å avklare framtidig kopling mellom Marviksletta og E18 i egen reguleringsplan.

Planområdet kan reduseres underveis i prosessen. Dette gjelder blant annet arealer som er omfattet av midlertidig forbud mot tiltak til 20.6.2017 jf. plan- og bygningsloven § 13-1 og byutviklingsstyresak 115/14. Det er en forutsetning at arealbrukskonflikten er avklart.

For en del utredningstema, bl.a. knyttet til konsekvenser for folkehelse, barn og unges bruk, støy og trafikk, vil analyseområdet også omfatte tilgrensende arealer vist som influensområde i kartet.

Rådmannen anbefaler at planprogrammet sendes på høring og at det samtidig meldes oppstart av planarbeidet, jf. plan- og bygningslovens § 11-13.

Forslag til vedtak

Formannskapet gir sin tilslutning til at forslag til planprogram for Kommunedelplan Havneavsnitt nord, Kongsgård-Vige legges ut til offentlig ettersyn og at det meldes oppstart av planarbeidet i samsvar med plan- og bygningsloven § 11-13.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:

Forslag til planprogram for Kommunedelplan Havneområde nord, Kongsgård-Vige

Punkt 24/16: Regional planstrategi for Agder - innspill til kunnskapsgrunnlaget og planstrategiarbeidet

Dato 12. februar 2016
Saksnr.: 201602142-2
Saksbehandler Grete Sjøholt

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.03.2016

Regional planstrategi for Agder - innspill til kunnskapsgrunnlaget og planstrategiarbeidet

Sammendrag

Fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder har vedtatt å utarbeide en felles regional planstrategi for Agder 2016-2020. Dokumentet "Regionale utviklingstrekk for Agder" er sendt på høring med frist 3. mars 2016. De ber om synspunkter på hva som er viktige regionale utfordringer og utviklingsmuligheter for Agder. De ønsker også om innspill til hva som bør løftes frem gjennom regional planlegging i perioden 2016-2020. Fylkeskommunene vil komme tilbake til hvilke planbehov de ser på bakgrunn av utfordringsbildet.

Rådmannen finner kunnskapsgrunnlag for arbeidet med regional planstrategi interessant og relevant. Svært mye samsvarer med de problemstillingene som Kristiansand kommune har omtalt i [Kristiansands utfordringsbilde 2015](#) som ligger til grunn for Kristiansands eget arbeid med kommunal planstrategi. Følgende momenter trekkes frem:

- Samfunnssikkerhet og beredskapsfeltet er ikke nevnt, herunder beredskap og forebygging i forhold til radikaliserings og voldelig ekstremisme. Siden uønskede handlinger gjerne har effekt utover kommunegrensene kunne det også for kommunene være nyttig å få en regionvis vurdering av samfunnssikkerhet og beredskapsfeltet. Gjerne knyttet opp til de andre temaene i dokumentet som befolkning, klima og transport.
- Rådmannen vurderer at utviklingstrekk innenfor husholdning og boligmasse er statistikk som også kunne vært nyttig å få på region- og kommunenivå. Det samme gjelder dokumentets beskrivelse av sammenhengen mellom tilgjengelig boligmasse og boligstruktur i forhold til utviklingen i husholdningene.
- Det kommer frem at Agder har et samlet boligbehov på ca. 40 000 nye boliger. Det hadde vært nyttig å få fremstilt boligbehovet i forhold til boligarealreserven på regionalt nivå, og hvordan boligarealreserven er lokalisert i forhold til statlige retningslinjer for samordnet areal- og transport.
- Det er positivt at fylkeskommunene vurderer mulighetene for å opprette en dedikert tilskuddsordning for å stimulere til økt og mer strategisk deltakelse i aktuelle EU-programmer.
- Rådmannen fremhever at punktet som sier at Agder fremstår utydelig og uten en samlende visjon for helhetlig utvikling i et besøksperspektiv også gjelder for næringsutvikling ellers. At landsdelen har forbedringspotensialer når det gjelder samordning og rolleavklaring i det offentlige virkemiddelapparatet støttes. Dette er et stort problem, bremser dynamikken og gjør næringsutviklingen mindre slagkraftig.

Det er videre en stor utfordring i arbeidet med regional og kommunal planstrategi at disse to prosessene foregår parallelt, og med samme tidsfrist. En ekstra utfordring i årets prosesser er pågående arbeid med regionreform og kommunereform som går parallelt med planstrategiprosessene.

Rådmannen støtter fylkesrådmannen i Vest-Agder vurdering i synet på at en i neste planstrategiperiode i størst mulig grad har fokus på gjennomføring av eksisterende planer og ev rullering/revidering av eksisterende planer der det er behov. Dette er også rådmannens holdning til eget arbeid med kommunal planstrategi, noe som også ble signalisert fra formannskapet ved oppstart av arbeidet med kommunal planstrategi i november 2015.

En revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil imidlertid være aktuelt tidlig i planperioden. Øvrig kommunalt planbehov vil først være grunnlag for drøfting med regionalt nivå våren 2016.

Avhengig av resultatet av igangsatt arbeid med kommunesammenslutningen K5, *Nye Kristiansand*, vil det være behov for å operasjonalisere fylkesdelplanen «Regional plan for Kristiansandsregionen» i en mer forpliktende utbyggingsstrategi. Dette er et område som i lys av skissert utfordringsbilde og nasjonale forventinger burde tas tak i.

Rådmannen vil fremheve at det i videre oppfølging av denne saken er behov for å få til en felles arena hvor Kristiansand og begge fylkeskommunene kan drøfte felles planbehov og behovet for å samordne planprosesser som har innvirkning på hverandre i kommende planstrategiperiode, herunder drøfting med andre regionale og statlige aktører.

Erfaringer fra forrige prosess var at Kristiansand og fylkeskommunene ikke lyktes i å få en god nok prosess, noe som førte til en del dobbeltarbeid og uklarheter i planprosesser som omhandlet regionale tema der både fylkeskommunene og Kristiansand hadde viktige og overlappende roller og hvor det er behov for utstrakt samarbeid.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet slutter seg til rådmannens vurdering i saken
2. Formannskapet ber om at en det blir etablert en felles arena for drøfting og koordinering av regionale og kommunale planbehov mellom Kristiansand og regionale og statlige aktører i oppfølging av denne saken

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:

[Nasjonale forventinger til kommunal og regionale planlegging»](#)

[«Regionale utviklingstrekk for Agder»](#)

[«Utfordringer på Agder».](#)

[Kristiansands utfordringsbilde 2015](#)

Bakgrunn for saken

Felles regional planstrategi for Agder 2016-2020

Fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder har vedtatt å utarbeide en felles regional planstrategi for Agder 2016-2020 og har sendt dokumentet "Regionale utviklingstrekk for Agder" på høring. Frist for innspill er satt til 3. mars 2016. De ber kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner komme med synspunkter på hva som er viktige regionale utfordringer og utviklingsmuligheter for Agder. De ber også om innspill til hva som bør løftes frem gjennom regional planlegging i perioden 2016-2020.

I tillegg til invitasjonen om å komme med et høringsinnspill har Kristiansand deltatt sammen med de andre kommunene på Agder i felles planstrategimøte 4. februar. Utover dette er det ikke skissert noen opplegg for medvirkning mellom fylkene og Kristiansand kommune i videre planarbeid.

Hovedelementene i regional planstrategi

Regional planstrategi er et verktøy for å ta stilling til hvilke regionale planspørsmål som er viktig å arbeide med i en fylkestingsperiode. Dette er det eneste lovmessige kravet for planlegging på regionalt nivå etter plan- og bygningsloven. Planstrategien skal utarbeides og vedtas av fylkestinget, senest innen et år etter konstituering, og godkjennes av Kongen i statsråd. Hovedelementene er gitt i plan- og bygningslovens § 7-1 og strategien skal inneholde:

- en redegjørelse for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer
- en vurdering av langsiktige utviklingsmuligheter
- en prioritering av spørsmål for videre regional planlegging
- en oversikt over oppfølging av prioriterte planoppgaver
- et opplegg for medvirkning i planarbeidet

Forholdet mellom regional planstrategi og kommunale planstrategi - behov for samarbeid – forholdet til pågående kommunereformprosess

Regional og kommunal planstrategi var et nytt verktøy som ble tatt inn i ny plan- og bygningslov fra 2008. Det som skiller regional planstrategi fra kommunal planstrategi som skal vedtas av bystyret, er at regional planstrategi erstatter tidligere krav om fylkesplan, mens kommunal planstrategi skal ta stilling til om det er behov for å revidere kommuneplanen og eventuelt vurdere kommunalt planbehov i tillegg. Kommunene har fortsatt et krav om at det skal foreligge en vedtatt kommuneplan som skal være kommunens overordnede politiske styringsdokument.

Regional planstrategi skal utarbeides i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet. Strategien skal bidra til å gjøre regional planlegging mer forpliktende ved at kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner i samarbeid med fylkeskommunen prioriterer hvilke planer som det er nødvendig å utarbeide og avtaler hvem som skal delta i samarbeidet om planene. Regional planlegging skal samtidig bli mer målrettet ved at planarbeidet avgrenses. For å gjøre planarbeidet enklere og ikke mer omfattende enn nødvendig, skal det konsentreres til planoppgaver som er nødvendige for å møte de prioriterte utfordringene i hvert enkelt fylke.

«[Nasjonale forventinger til kommunal og regionale planlegging](#)», vedtatt ved kongelig resolusjon 12.juni 2015 er førende både for regional planstrategi og kommunal planstrategi. Regional planstrategi kan også omhandle tema som bør følges opp i interkommunale planer eller senere i kommunale planer. Intensjonene i loven er at disse planbehovene også bør omtales i kommunal planstrategi. Motsatt kan det være slik at det i arbeidet med kommunal planstrategi diskuteres utfordringer som også bør løftes opp og behandles i regional planstrategi.

Fylkeskommunene ber også om innspill til hva som bør løftes frem gjennom regional planlegging i perioden.

I oversendelsesbrevet fra fylkeskommunene står det ingen ting om hvilke planbehov fylkeskommunene ser på bakgrunn av utfordringsbildet. Dette vil de komme tilbake til. Men det går fram av Vest-Agder fylke sin sak om oppstart av arbeidet (59/15) at fylkesrådmannen anbefaler at en i neste planstrategiperiode i størst mulig grad har fokus på gjennomføring av eksisterende planer og handlingsprogrammer og rullering/revidering av eksisterende planer der det er behov.

Det er en stor utfordring i arbeidet med regional planstrategi og kommunal planstrategi at disse to prosessene foregår parallelt, og med samme tidsfrist. En ekstra utfordring i årets prosesser er pågående arbeid med regionreform og kommunereform som går parallelt med planstrategiprosessene.

Regionale utviklingstrekk for Agder

Høringsdokumentet [«Regionale utviklingstrekk for Agder»](#) er vedlagt saken. I tillegg har RIS-senteret ved UiA utarbeidet et innspill til planstrategiprosessen: [«Utfordringer på Agder»](#). Rapporten ser på utviklingen de fem siste årene knyttet til sysselsetting, yrkesdeltagelse, kunnskap og kompetanse, næringsutvikling og demografi. Videre tas det opp noen utviklingsutfordringer knyttet til strukturelle endringer, urbanisering, bærekraft og internasjonalisering.

«Regionale utviklingstrekk for Agder» bygger RIS-rapporten og drøfter følgende tema:

- Demografi og overordnet utviklingstrekk
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Internasjonalisering
- Klima
- Det gode liv, herunder likestilling, inkludering og mangfold, folkehelse, friluftsliv og tannhelse
- Utdanning
- Næring og sysselsetting
- Kommunikasjon
- Kultur, idrett og kulturminnevern
- Kommune- og regionreform

Vurdering

Regionale utviklingstrekk for Agder

Rådmannen finner kunnskapsgrunnlag for arbeidet med regional planstrategi interessant og relevant. Svært mye samsvarer med de problemstillingene som Kristiansand kommune har omtalt i [Kristiansands utfordringsbilde 2015](#) som ligger til grunn for Kristiansands eget arbeid med kommunal planstrategi. Administrasjonen har tidligere spilt inn både til dokumentets faglig innhold og struktur i planstrategiseminar 4. februar. Rådmannen vil dra frem følgende i denne saken:

Rådmannen ser at samfunnssikkerhet og beredskapsfeltet ikke er nevnt, herunder beredskap/ forebygging i forhold til radikalisering og voldelig ekstremisme. Det siste området kunne med fordel også være nevnt som en del av internasjonaliseringen. Så lenge FM i Aust og Vest - Agder lager en ROS analyse for fylkene, og kommunene lager sine helhetlige ROS analyser for hver av kommunene, burde man sammenfatte de innspillene som kan ha påvirkning på samfunnsutviklingen i felles utfordringsdokument. Fylkeskommunen har også en veiledningsoppgave overfor kommunene i sin planlegging. Siden uønskede handlinger gjerne har effekt utover kommunegrensen kunne det også for kommunene være nyttig å få en regionvis vurdering av samfunnssikkerhet og beredskapsfeltet. Gjerne knyttet opp til de andre temaene i dokumentet som;

- Klimautviklingen, og konsekvensene av dette.
- Befolkningsutviklingen, spesielt det som gjelder sårbare grupper

- Transportnettet og konsekvenser ved utviklingen
- Samvirke ved større uønskede hendelser som påvirker hele regionen

Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme er et område som har fokus nasjonalt og lokalt. Det er økende antall bekymringsmeldinger som politiet og sikkerhetstjenesten i Agder mottar på dette området understreker at radikaliserings og voldelig ekstremisme er en utfordring også på Sørlandet. Dette er også et felt kommunene på Agder samarbeider om.

Når det gjelder temaet vold i nære relasjoner, kan det være verdt å nevne at i følge SSB ligger vår region høyest, nest etter Finnmark, på den totale volden, inkludert vold og trusler i det offentlige rom.

Dokumentet drar opp interessante utviklingstrekk innenfor husholdning og boligmasse. Per 1. januar 2014 var det 129 920 husholdninger på Agder. Aleneboende og par uten barn utgjør til sammen 62 % av alle disse husholdningene. Det er noe variasjon mellom kommunene, der de største byene og kommunene med svakest befolkningsutvikling tenderer til høyere andel aleneboende. I perioden 2005-2013 utgjorde husholdningstypene aleneboende og par uten barn ca. 79 % av den totale tilveksten av husholdninger. Rådmannen vurderer at dette er statistikk som kunne vært nyttig å få på bo- og arbeidsmarkedsregionnivå. Det samme gjelder dokumentets beskrivelse av sammenhengen mellom tilgjengelig boligmasse og boligstruktur i forhold til utviklingen i husholdningene. Dette er et viktig tema for fremtidens planlegging for en aldrende befolkning.

Det vises til at Agder har et samlet boligbehov på Agder på ca. 40 000 nye boliger, om lag 1600 per år. Rådmannen erfarer at boligreserven er stor på Agder. Det hadde vært nyttig at dokumentet fremstilte boligbehovet i forhold til boligarealreserven på regionalt nivå, og videre hvordan boligarealreserven er lokalisert i forhold til statlige retningslinjer for samordnet areal- og transport. Det kunne bli et nyttig verktøy for kommunens planlegging i felles- bo og arbeidsregion.

Rådmannen støtter det som er uttrykt om muligheter og utfordringer under temaet internasjonalisering. Herunder behovet for økt bevissthet og å styrke kunnskapen om mulighetene som ligger i internasjonalt samarbeid, samt mulige synergier som ligger i regionale programmer og EU-programmer, også gjennom finansiering av egenandeler. Det er positivt at fylkeskommunene vurderer mulighetene for å opprette en dedikert tilskuddsordning for å stimulere til økt og mer strategisk deltakelse i aktuelle EU-programmer.

Når det gjelder kapittel om næringsliv- og sysselsetting vil rådmannen fremheve at punktet som omtaler at Agder fremstår utydelig og uten en samlende visjon for helhetlig utvikling i et besøksperspektiv også gjelder for næringsutvikling ellers. Kanskje i enda større grad. Næringsklyngene spiller en viktig rolle for å samle bransjer, men ikke regionens næringsutviklingsaktører slik andre storbyregioner har. At landsdelen har forbedringspotensialer når det gjelder samordning og rolleavklaring i det offentlige virkemiddelapparatet støttes også. Dette er et stort problem, bremser dynamikken og gjør næringsutviklingen mindre slagkraftig.

Tema som bør løftes frem gjennom regional planlegging i perioden 2016-2020

Rådmannen ser ikke noe stort behov for å spille inn nye regionale planoppgaver på grunnlag av regionalt utfordringsbildet eller kommunale behov. Rådmannen støtter fylkesrådmannen i Vest-Agder vurdering i synet på at en i neste planstrategiperiode i størst mulig grad har fokus på gjennomføring av eksisterende planer og ev rullering/revidering av eksisterende planer der det er behov. Dette er også rådmannens holdning til arbeid med kommunal planstrategi, og noe som også oppfattes å være i tråd med signaler fra formannskapet ved oppstart av arbeidet med kommunal planstrategi i november 2015.

Kommunen har i forrige planstrategiperiode fått på plass eller startet opp en rekke viktige plandokumenter som f.eks. Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen,

Kvadraturplanen, Utviklingsplan for Universitetsbyen, Strategi for likestilling, integrering og mangfold, Folkehelsefremmingsplan, Smittevernplan og Kriminalitetsforebyggende plan. Disse blir det viktig å følge opp. En revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil imidlertid være aktuelt tidlig i planperioden. Øvrig kommunalt planbehov vil først være klart for drøfting med regionalt nivå våren 2016.

To tema kan det imidlertid være verdt å nevne. Avhengig av resultatet av igangsatt arbeid med kommunesammenslutningen K5, *Nye Kristiansand*, vil det være behov for å operasjonalisere fylkesdelplanen «Regional plan for Kristiansandsregionen» i en mer forpliktende utbyggingsstrategi. Dette er et område som i lys av skissert utfordringsbilde og nasjonale forventninger burde tas tak i. Dersom resultatet fra behandlingen av intensjonsavtalen for K5 i juni 2016 resulterer i sammenslåing, vil det også være naturlig at dette blir en planoppgave som vil skje i regi av samarbeidskommunene i arbeidet med å utforme en ny felles arealpolitikk for den nye kommunen. Den nye kommunen vil i stor grad følge grensene for det regionale bo- og arbeidsmarkedet. Dette gjør det lettere å drive helhetlig planlegging. Fremlagt intensjonsavtale for K5 sier at det er viktig at det nye kommunestyret raskt kan vedta ny kommuneplan. Fellesnemnda må derfor forberede arbeidet med ny kommuneplan i perioden frem til sammenslutning.

Til orientering kan også nevnes at det er planlagt igangsatt revisjon av Klimaplan for Knutepunkt Sørlandet i planperioden i 2016. Kristiansand har prosjektansvaret for felles planprosess. I den prosessen vil en også måtte ta høyde for endringer i prosessen avhengig av utfallet for arbeidet med K5.

Vedrørende å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme kunne det vært nyttig om fylkeskommunene også hadde oppmerksomheten rettet på hvordan en kan komme i inngrep med radikaliseringsfeltet. 30 kommuner på tvers av fylkesgrensene har i 2015 søkt og fått tildelt midler til opprettelsen av en interkommunal radikaliserings-forebygger. Fylkeskommunene var ikke med på denne søknaden.

Behov for videre samarbeid i prosessen

I oppfølgingen av denne saken vil rådmannen fremheve behovet for å få til en felles arena hvor Kristiansand og begge fylkeskommunene kan drøfte felles planbehov og behovet for å samordne planprosesser som har innvirkning på hverandre i kommende planstrategiperiode, herunder drøfting med andre regionale og statlige aktører.

Erfaringer fra forrige prosess var at Kristiansand og fylkeskommunene ikke lyktes i å få en god nok prosess, noe som førte til en del dobbeltarbeid og uklarheter i planprosesser som omhandlet regionale tema der både fylkeskommunene og Kristiansand hadde viktige og overlappende roller, og hvor det er behov for utstrakt samarbeid.

**Punkt 25/16: Innretning på arbeidet med Bymiljøavtale for
Kristiansandsregionen**

Dato 19. februar 2016
Saksnr.: 201510690-9
Saksbehandler Jan Erik Lindjord

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
02.03.2016

Innretning på arbeidet med Bymiljøavtale for Kristiansandsregionen

Sammendrag

1. Bakgrunn og målsetting for bymiljøavtaler

2. november 2015 ble det holdt en orientering om arbeidet med Bymiljøavtale for Kristiansandsregionen i Formannskapet. Formannskapet gjorde følgende vedtak: *Formannskapet ber administrasjonen komme tilbake med en sak som gir grunnlag for å avklare Kristiansands posisjon vedr. viktige premisser i bymiljøavtalen.*

Ordringen med helhetlige bymiljøavtaler ble lansert i forbindelse med siste Klimaforlik og NTP 2014-2023. Ordningen har sitt utspring i en gradvis erkjennelse av at tradisjonelle bompengepakker i by ikke var i stand til å koordinere den samlede virkemiddelbruken innenfor areal og transportområdet på en god nok måte. Resultatet ble derfor at en bompengepakke ble avløst av en ny for å følge med i kapasitetsbehovet som trafikkveksten i byene skapte. De seneste tradisjonelle bompengepakkene har i økende grad også omfattet infrastruktur for kollektivtransport og sykkel, så kalte myke pakker, dette har også vært tilfellet i Kristiansand og inneværende Samferdselspakke fase 1. På statlig hold, og lokalt, har det likevel kommet en erkjennelse av at bypakkene i større grad burde bidra til en helhetlig prioritering av alle statlige, fylkeskommunale og kommunale virkemidler som påvirker befolkningens og næringslivets transportmiddelvalg og – vaner. Fra fylkeskommunalt og kommunalt hold har det dessuten vært fremhevet at drift av kollektivtransport ikke har vært inkludert og har skapt stor usikkerhet rundt virkemiddelbruken. Etableringen av Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk, særlig muligheten for flerårige avtaler, har gitt økt oppmerksomhet om behovet for helhetlige virkemiddelpakker i byområdene. Innføringen av ordningen med helhetlige bymiljøavtaler er et svar på dette.

I Klimaforliket ble det at vedtatt veksten i persontrafikk i de største byområdene skal tas med andre transportmidler enn privatbil. Denne målsettingen er også tatt inn i NTP 2014-2023 og skal legges til grunn for inngåelse av bymiljøavtaler. Dette innebærer at virkemiddelbruken i Bymiljøavtalene samlet sett må rettes mot å legge til rette for at befolkningen i økende grad både kan og velger andre transportmidler enn privatbil. For å få dette til er det stor faglig enighet om at bymiljøavtalene må ha tiltak innfor:

- Bedre infrastruktur for kollektivtransport, sykkel og gåing.
- Bedre rutetilbud for kollektivtransporten.
- En arealpolitikk som gjør det enkelt å både tilby et godt kollektivtilbud og å bruke det, og som gjør det attraktivt å sykle og gå.

- Parkeringspolitikk som gjør det mindre attraktivt å benytte privatbil.
- Prising av bilreiser, særlig å skille mellom rush og ikke-rush for å utnytte eksisterende vegkapasitet og forlenge nytten av ny kapasitet.

2. Overordnet innretning

Forslaget til Bymiljøavtale for Kristiansandsregionen vil omfatte alle relevante finansieringskilder, dvs. statlige bevilgninger til tiltak på riksveg, fylkeskommunale bevilgninger til fylkesveg og drift av kollektivtrafikk, kommunale bevilgninger til drift og vedlikehold av kommunale veger, bompengainntekter, statlige bevilgninger fra ordningen med bymiljøavtaler/belønningordningen og bidrag fra utbyggingsavtaler. I det foreløpige forslaget til tiltaksportefølje er det lagt til grunn et samlet finansieringsbehov over 16 år på 16,4 mrd. kr.

Forslag til tiltaksportefølje gir en fordeling på om lag 40% til investering i vegtiltak og om lag 60% til investering i infrastruktur for gange-, sykkel-, busstiltak og økt drift av busstilbud. Fordelingen mellom veginfrastruktur og sykkel, gange og buss er om lag som i andre sammenlignbare byområder, jf. tabell:

Fordeling (i %) i noen byområder:

Byregion	Veg	Kollektiv, sykkel og gange
Kristiansand	40	60
Stavanger/Nord-Jæren	30	70
Buskerudbyen*	40	60
Nedre Glomma*	55	45
Grenland*	40	60

* For Buskerudbyen, Nedre Glomma og Grenland er ikke Bymiljøavtale påbegynt. Det er for disse vist til bompengeprp.

Oversikt over forslag til tiltaksportefølje – tiltaksgrupper og faser:

	Sum fase 1	Sum fase 2	Sum fase 3	Sum fase 4
Bomstasjoner - planlegging	-150	0	0	0
Kollektiv infrastruktur	-1240	-1105	-625	-240
Kollektiv drift	-730	-1202	-1518	-1594
Sykkel	-300	-257	-286	-331
Gange	-100	-148	-150	-141
Veg	-2822	-813	-830	-1600
Planlegging - neste periode, etter 2033				-200
Total prosjektkostnad	-5342	-3525	-3409	-4106
Total prosjektkostnad				
Hele perioden				-16382
Pr år				-1024

Tiltaksporteføljen er satt sammen for kunne nå målsettingen om null-vekst for personbiltrafikken. Urbanet analyse har gjennomført en vurdering av tiltaksporteføljen som konkluderer med at målsettingen er innen rekkevidde. Urbanet understreker at måloppnåelse forutsetter at investeringstiltakene og busstilbudet understøttes av tiltak som gjør bruk av privatbil mindre attraktivt og en arealpolitikk og parkeringspolitikk som bygger opp under investerings- og driftstiltakene. Viktigheten av å se arealpolitikken i sammenheng med transporttiltakene er understreket i statens retningslinjer for Bymiljøavtalene. Den administrative arbeidsgruppen har gjort en enkel beregning av arealpolitikkenes betydning

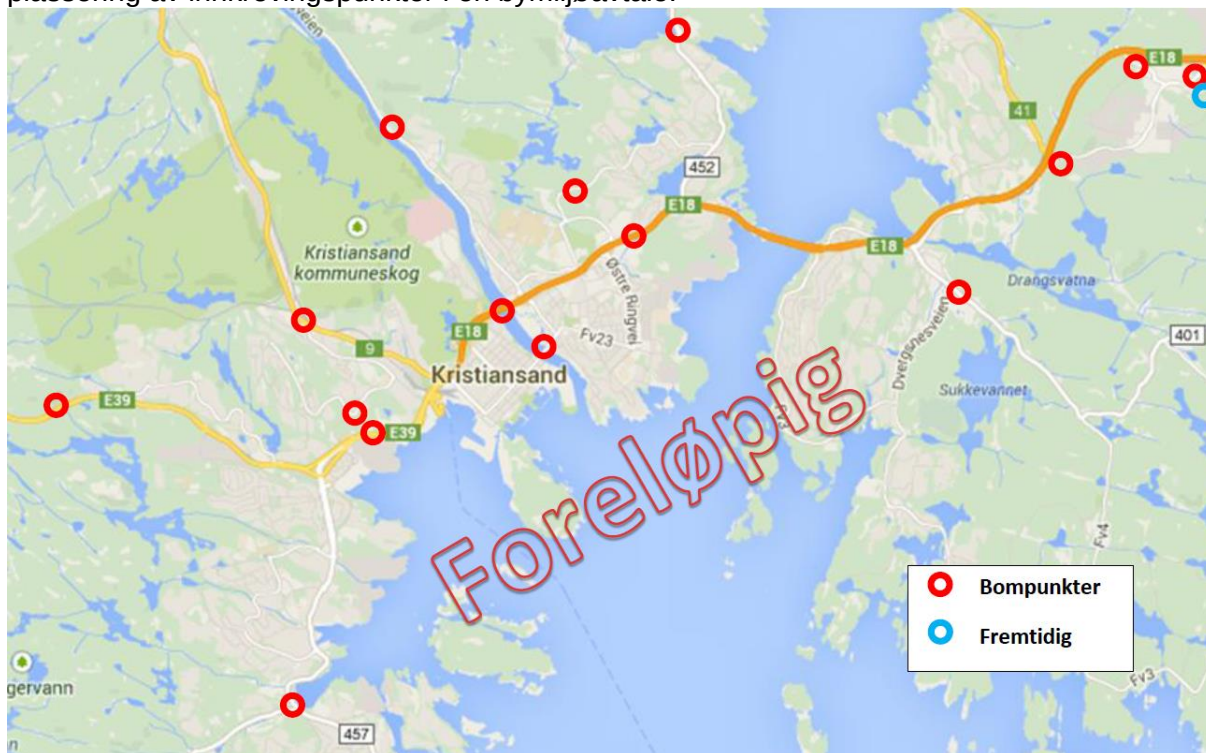
basert på siste Nasjonale reisevane undersøkelse (RVU 2014). Beregningen viser at behovet for økt kapasitet i busstilbudet varierer fra 60% til 120% avhengig av hvor det legges til rette for befolkningsvekst. Arealpolitikken i Kristiansandsregionen blir derfor en viktig faktor i Bymiljøavtalen.

Et viktig og komplekst tema i bymiljøavtalene er forholdet mellom avtaleområde og måleområde. Avtaleområdet definerer det geografiske området som er omfattet av virkemiddelpakkene. Så langt i arbeidet er det lagt til grunn at avtaleområdet omfatter Kristiansandsregionen, dvs. alle dagens knutepunktkommuner.

Måleområdet er summen av målepunktene det skal rapporteres måloppnåelse for. Det er så langt uklart hvor nær 100% av alle reisebevegelser som skal inngå i måleområdet. I dagens belønningsavtale er måleområdet summen av trafikken som passerer bomstasjonen, slik vi tolker statlige retningslinjer er dette for snevert. Arbeidsgruppen har inn til videre valgt å foreslå et måleområde som består av alle trafikktelepunktene som er lokalisert ved de foreslåtte innkrevingspunktene for bompenger. Dette vil dekke alle de største reisestrømmene i det foreslåtte avtaleområdet. Spørsmålet om måleområdets avgrensning er et åpenbart forhandlingstema.

3. Prinsipper og skisse for bompenginnkreving

Antallet og plassering av innkrevingspunkter er bestemt av to hensyn som er til dels overlappende. Dels hensynet til dekningsgrad: jo større deler av trafikken som må betale jo større inntektsgrunnlag eller lavere takst for et gitt inntektsgrunnlag. Det andre hensynet er rettferdighet: bymiljøavtalen omfatter tiltak som over tid vil gi nytte for alle uavhengig av bosted og derfor bør alle bidra. Figuren under viser det foreløpige forslaget til geografisk plassering av innkrevingspunkter i en bymiljøavtale.

*«Fremtidig» indikerer muligheten for innkrevingspunkt på en ny direkte eventuell forbindelsesveg til IKEA-området.

Forslaget til plassering av innkrevingspunkter er dels overlappende med dagens punkter i tillegg er det flere nye innkrevingspunkter. De nye punktene omfatter Kjosbukta, vest for Breimyr, Tinnheiveien, begge broene over Otra, Justnes, Randesund og adkomster til Sørlandsparken. I forslaget er det åpnet for å flytte dagens innkrevingspunkt ved Bryggeriet lenger ut på Rv 9, dette bør vurderes nøyer særlig sett opp mot en innkreving på en eller begge broene over Otra.

Det er så langt ikke foreslått et konkret takstnivå, det er imidlertid gjort beregninger basert på følgende:

Byregion	Utenfor rush		I rush	
	Lette	Tunge	Lette	Tunge
Kristiansand (100 % økning)	28	56	42	84
Kristiansand (75 % økning)	25	49	37	74
Kristiansand (50 % økning)	21	42	32	63
Kristiansand (dagens satser)	14	28	21	42

Til sammenligning er det hentet inn opplysninger fra andre byregioner:

Byregion	Utenfor rush		I rush	
	Lette	Tunge	Lette	Tunge
Bergen	19	38	45	90
Oslo (ikke tidsdifferensiering)	32	96	32	96
Bærum (ikke tidsdifferensiering)	16	48	16	48
Nord-Jæren	20	*	40	*
Buskerudbyen**	26		40	
Nedre Glomma**	23	63	32	63
Grenland**	14	28	20	40

* Forslag til Bypakke Nord-Jæren: "Tunge kjøretøy skal betale høyere takst enn lette kjøretøy".

** For Buskerudbyen, Nedre Glomma og Grenland er ikke Bymiljøavtale påbegynt. Det er for disse vist til bompenger prp.

Så langt er det lagt til grunn en innretning på takstsystemet som omfatter tidsdifferensierte satser, månedstak for antall betalingspasseringer, brikkerabatt, gratis passering av to punkter innenfor en time og dobbel sats for kjøretøy over 7,5 tonn. Videre er det ikke lagt inn endringer knyttet til el-biler eller nye former for miljødifferensiering. Basert på foreløpige beregninger gir de ulike takstnivåene følgende inntekter.

Inntektpotensial ved ulike takstnivå, merk stor usikkerhet:

	Inntektsintervall	Per år
Kristiansand (100 % økning)	7,3-8,7 mrd. kr	456-544 mill. kr
Kristiansand (75 % økning)	6,5-7,7 mrd. kr	406-481 mill. kr
Kristiansand (dagens satser)	4,0-4,5 mrd. kr	250-281 mill. kr

Tema for videre vurdering knyttet til bompengoordning:

- Den konkrete plasseringen av hvert enkelt innkrevingspunkt bør tas opp til ny diskusjon når det foreligger oppdaterte og gode trafikkberegninger. Administrasjonen mener imidlertid at den overordnede strukturen og prinsippene for antall og omtrentlig plassering kan diskuteres ut fra gjeldende kunnskap.
- Takstnivåer er et spørsmål om inntektsgrunnlag og påvirkning av trafikantenes transportmiddelvalg. Samtidig bør statens vilje til å bidra med finansiering også spille inn. Administrasjonen mener takstnivå bør være et sentralt forhandlingstema sett i forhold til ønsket om måloppnåelse. Videre er kunnskapen på nåværende tidspunkt om potensielle inntekter fra bompengereinnkrevingen og trafikale virkninger ikke god nok til å trekke endelige konklusjoner om takstnivå.
- En alternativ miljødifferensiering enn dagens (gratis passering for el-biler) kan være aktuelt. Foreløpig gir regelverket begrenset handlingsrom. Ut fra en faglig vurdering kan det være aktuelt å differensiere, uten å gi gratis passering, basert på kjøretøyenes utslippsegenskaper. Det er også mulig å tenke seg ulik differensiering for personbiler og nyttekjøretøy (over 3,5 tonn). Differensieringen kan forankres i målsettingen om null-vekst i personbiltrafikken. Innenfor rammen av målsettingen kan nyttekjøretøy med bestemte miljøegenskaper gis lavere takst for å gi incentiv til f.eks.

å ta i bruk el- eller hybridlastebiler. For bymiljøet vil en overgang til distribusjon med el-vare/lastebiler ha betydning i forhold til støy og utslipp.

4. Status for arbeidet og videre framdrift

Styringsgruppen har ledet arbeidet med Bymiljøavtale for Kristiansandsregionen. Det har blitt utarbeidet et forslag til portefølje hvor man har siktet inn mot den overordnede målsettingen om nullvekst for biltrafikken. Det har blitt orientert om dette forslaget i alle de syv kommunene og de to fylkeskommunene i ATP samarbeidet og i ATP utvalget. ATP utvalget skal fungere som et rådgivende organ for Styringsgruppen.

Etter at Kristiansand kommune har drøftet saken vil det bli foretatt en ny gjennomgang av forslaget til portefølje. Så snart denne gjennomgangen er foretatt vil det bli utarbeidet et saksunderlag for et prinsippvedtak om bompengefinansiering. Dette prinsippvedtaket må være på plass før regionen kan komme i forhandlingsposisjon. Når det er fattet et slikt prinsippvedtak vil Styringsgruppen be om at forhandlingene med staten starter. Det er oppnevnt et forhandlingsutvalg som skal forestå forhandlingene.

Proessen for et prinsippvedtak vil være den samme som tidligere saksgang i forbindelse med bompengevedtak og er tenkt slik:

- a) Styringsgruppen fatter vedtak om å anbefale et prinsippvedtak.
- b) Styringsgruppen sender saken over til ATP utvalget med anbefaling om at ATP utvalget sender saken ut på høring til kommunene og de to fylkeskommunene.
- c) Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune fatter vedtak sist og dersom det er sprik i vedtakene fra kommunene går Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune gjennom høringsuttalelsene og fatter et likelydende vedtak.
- d) Saken oversendes til Samferdselsdepartementet samtidig som man ber om å starte forhandlinger.

Vegdirektoratet har antydnet at Departementet muligens vil kunne utarbeide forhandlingsmandat for de fem byene i løpet av 2016. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til dette og til når forhandlingene kan starte.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet tar saken til orientering og gir sin tilslutning til at styringsgruppen for arbeidet med Bymiljøavtale for Kristiansandsregionen viderefører arbeidet med forslag til bymiljøavtale innenfor rammene som er redegjort for i denne saken.
2. Formannskapet ber om at bearbeidet forslag til bompengeskatt og tiltaksporteføljer blir underlagt særskilt politisk behandling før regionens forslag til bymiljøavtale oversendes Samferdselsdepartementet.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:

Vedlegg 1: Oversikt over forslag til hovedtiltak

Vedlegg 2: Forslag til tiltak fase 1

Vedlegg 1: Oversikt over forslag til hovedtiltak

Prosjekt / tiltak	Total
Bomstasjoner, planlegging mv.	150
Kollektiv drift	5044
Div. portefølje GS - TS - Kollektiv	4923
<i>Kollektiv - infrastruktur</i>	<i>3210</i>
<i>Sykkeltiltak</i>	<i>1174</i>
<i>Gangetiltak</i>	<i>539</i>
Kryss, Hånes	122
Kryss, Kjosbukta	113
Kryss, Rona (ligger inne i kollektiv infrastruktur)	0
Ny bro - Eg (ligger inne i kollektiv infrastruktur)	0
Ny Havnegate	330
Gartnerløkka	3400
<i>E39 Gartnerløkka - Kolsdalen</i>	<i>2700</i>
<i>E39 Kolsdalen - Meieriet</i>	<i>470</i>
<i>E39 Meieriet - Breimyrkrysset</i>	<i>230</i>
RV9 Ledningedalen	1000
FV 456 Vågsbygdveien, Lumber - Kjosbukta	1100
Planlegging - neste periode, etter 2033	200
	<hr/>
	16382
	<hr/> <hr/>

Vedlegg 2: Forslag til tiltak fase 1

Gjennomføringen av tiltaksporteføljene vil bli gjenstand for porteføljestyling. Dette betyr at i løpet av avtalen kan enkelt prosjekter få en annen tidsmessig prioritering enn angitt da avtalen ble inngått eller bli erstattet med nye tiltak avhengig av hvordan behovet utvikler seg. Tiltak i fase 1, første 4-års periode, vil det legges til grunn at skal gjennomføres i henhold til prioriteringen ved inngåelse av avtalen. På nåværende tidspunkt er følgende tiltak foreslått i fase 1.

	2018	2019	2020	2021	Totalt
Bomstasjoner - planlegging	150	0	0	0	150
Kollektiv (fase 1)	388	222	315	315	1240
<i>Kollektivterminal Songdalen</i>	15	15	0	0	0
<i>Kollektivterminal Søgne</i>	15	15	0	0	0
<i>Kollektivterminal Vennesla</i>	15	15	0	0	0
<i>Kollektivterminal Lillesand</i>	20	20	0	0	0
<i>Kollektivterminal Birkenes</i>	15	15	0	0	0
<i>UiA Ventebu, dobling kapasitet</i>	3	3	0	0	0
<i>Eg, dobling holdeplasslengde</i>	2	2	0	0	0
<i>Rona, som i forprosjekt</i>	200	0	100	100	0
<i>Rutebilstasjonstomten, regulert terminalområde</i>	100	0	100	0	0
<i>Gateterminal Henrik Wergelandsgate (kan bli midlertidig)</i>	20	20	0	0	0
<i>Tollbodgata X Elvetagta X Dronningensgate</i>	5	5	0	0	0
<i>Rundingen, veg og kollektivtiltak</i>	200	0	0	100	100
<i>Bro til Eg (del I)</i>	200	0	0	0	200
<i>Kollektivtrase Anders Kjærsvog, bidrag</i>	80	30	0	50	0
<i>Bussdepotanlegg, Dalane</i>	200	200	0	0	0
<i>Ladestasjon, Sørlandsparken vest</i>	3	3	0	0	0
<i>Ladestasjon, Voiebyen</i>	2	0	2	0	0
<i>Reguleringsplasser, Hortemoog Grovane</i>	5	5	0	0	0
<i>Innfartsparkering med fasiliteter, Songdalen</i>	15	0	0	15	0
<i>Innfartsparkering med fasiliteter, Vennesla</i>	15	0	0	15	0
<i>Innfartsparkering med fasiliteter, Lillesand (2stk)</i>	20	0	0	20	0
<i>Innfartsparkering med fasiliteter, Birkenes</i>	15	0	0	15	0
<i>Sykkelparkering ved holdeplasser - alle kommuner</i>	15	0	0	0	15
<i>Holdeplasser: Voiebyen, Slettheia, Kjos Haveby, Søm</i>	35	35	0	0	0
<i>Oppgradering av holdeplasser for leddbusser</i>	20	0	20	0	0
<i>Sanntidsskjermer</i>	5	5	0	0	0
Kollektiv drift	138	168	197	227	730
Sykkel	75	75	75	75	300
<i>Sykkelekspressvei Vollevannet - Oddemarka</i>	160	70	70	20	0
<i>Sykkelekspressvei Oddemarka-Tordenskioldsgt. m. ny Otrasykkel/gangbru - del I</i>	19	0	0	0	19
<i>G/S Sentrum-Kilane</i>	15	0	0	15	0
<i>Salemsvegen etappe 1</i>	4	0	0	4	0
<i>G/S Torridalsvn: Haus-Kvarstein bru</i>	36	0	0	31	5
<i>Sykkelvei langs E39 og planskilt kryss ved Brennaåsen</i>	45	0	0	0	45
<i>Tiltak i Kvadraturen og øvrige kommunesentra fase 1</i>	13	3	3	3	4
<i>Informasjons- og adferdstiltak fase 1</i>	8	2	2	2	2
Gange	25	25	25	25	100
<i>Øvre Slettheia, gangvei Rugdev. 27a til Rugdev.</i>	1	1	0	0	0
<i>Øvre Ringv.fortau Hasselbakken - busslomme</i>	1	0	0	1	0
<i>Strandpromenaden, fast dekke/lys Vestre Strandgate - Elvegata</i>	3	3	0	0	0
<i>Moneheia, fortau Balchensv. - Båsefjellsv. (del I)</i>	7	0	0	0	7
<i>Slettheiv. fortausutvidelse Tranestien - Rugdev.</i>	4	4	0	0	0
<i>Auglandsveien, fortau K.Flagsstadsvei</i>	8	0	0	2	6
<i>Snarveier nr 1 - 38 i fagrapport</i>	8	5	3	0	0
<i>Gangakse Uia - Kvadraturen, separering av gående og syklende Marviksv. - Parkve.</i>	20	0	10	10	0
<i>Tjøane - Valetjønn sør</i>	1	1	0	0	0
<i>Helldalslia - Verktøymakeren</i>	1	1	0	0	0
<i>Monan - Birkelid i Songdalen</i>	2	2	0	0	0
<i>Smååsane - Askedalen, Lomtjønn vest, Lomtjønn - Piningen</i>	1	1	0	0	0
<i>Sentrumsområder, trafiksikkerhetstiltak, krysningspunkter, belysning, hvilebenker - alle kommuner</i>	35	5	10	10	10
<i>Adkomst til bussholdeplasser - alle kommuner</i>	4	1	1	1	1
<i>Motiveringstiltak, informasjon - alle kommuner</i>	4	1	1	1	1
Gartnerløkka - Kolsdalen	900	900	900	0	2700
Håneskrysset	0	122	0	0	122
					5342

Punkt 26/16: Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget

Bilag

Vedtak BYUTVIK, 11022016, Sak 28/16, Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget

Vedtak BYSTYR, 16032016, Sak 29/16, Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget

Vedtak FORMAN, 02032016, Sak 26/16, Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget

Vedtak BYUTVIK, 11022016, Sak 28/16, Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget

Reglement for Byutviklingsstyret.pdf

Reglement_Formannskap.pdf

Dato 25. januar 2016
Saksnr.: 201600976-1
Saksbehandler Wibekke Syvertsen

Saksgang	Møtedato
By- og miljøutvalget	11.02.2016
Formannskapet	02.03.2016
Bystyret	16.03.2016

Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget

Sammendrag

Det vises til verbalforslag i bystyrets møte 16.12.2015, sak 233/15: Rådmannens forslag til justering av handlingsprogram 2016-2019 – årsbudsjett 2016.

«Sektor 5 – Teknisk: 8. Byutviklingsstyret skifter navn til By- og miljøutvalget. (47/6)»

Skifte av navn på utvalget, ble gjennomført 1.1.2016.

Jf. Reglement for Byutviklingsstyret, § 2. Ansvars- og myndighetsområde, vedtatt 17.6.2015, «Byutviklingsstyret har som ansvarsområde ... kloakk, renovasjon, forurensing, miljøvern ...» «Formannskapet har ansvar for overordnede planer innen klima og miljø», jf. Reglement for Kristiansand Formannskap, vedtatt 17.6.2015.

Navneendring fra Byutviklingsstyret til By- og miljøutvalget, kan indikere endringer i ansvars- og myndighetsområdet. Men det er rådmannens oppfatning, at intensjonen bak vedtaket er at ansvar- og myndighetsområdene for aktuelle utvalg forblir uendret.

Forslag til vedtak

Reglement for Byutviklingsstyret, av 17.6.2015, endrer navn til Reglement for By- og miljøutvalget. Bruk av utvalgets navn i teksten endres også.

Ansvar og myndighet endres ikke i Reglement for Kristiansand Formannskap og Reglement for By- og miljøutvalget.

Tor Sommerseth
Rådmannen

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:

1. Reglement for Byutviklingsstyret, av 17.6.2015.
2. Reglement for Kristiansand Formannskap, av 17.6.2015.

Punkt 27/16: Nærhet i hverdagen - styrke for fremtiden Intensjonsavtale om etablering av Nye Kristiansand - til innbyggerhøring

Bilag

Vedtak BYSTYR, 16032016, Sak 34/16, Nærhet i hverdagen - styrke for fremtiden Intensjonsavtale om etablering av Nye Kristiansand - til innbyggerhøring

Vedtak FORMAN, 02032016, Sak 27/16, Nærhet i hverdagen - styrke for fremtiden Intensjonsavtale om etablering av Nye Kristiansand - til innbyggerhøring

180216 Underskrevet intensjonsavtale.pdf

Fellesnemndas mandat.pdf

Dato 19. februar 2016
Saksnr.: 201405256-38
Saksbehandler Grete Sjøholt

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
02.03.2016
16.03.2016

Nærhet i hverdagen - styrke for fremtiden Intensjonsavtale om etablering av Nye Kristiansand - til innbyggerhøring

Sammendrag

Forhandlingsutvalget legger frem intensjonsavtalen for Nye Kristiansand, med tilhørende mandat for fellesnemda, til behandling i bystyret. Forhandlingsutvalget anser at avtalen gir et godt og tilstrekkelig grunnlag for videre prosess og anbefaler bystyret å legge den ut for å høre innbyggernes mening.

Avtalen er utarbeidet i en bred og åpen prosess der mange har bidratt til utformingen. Pressen har vært invitert på alle møter og tillitsvalgte har vært med helt fra starten av arbeidet. Informasjon om arbeidet har vært fortløpende presentert på kommunens hjemmesider. Arbeidet med intensjonsavtalen har vært politisk forankret gjennom to felles formannskapsmøter, og ved flere anledninger i Kristiansands formannskap og bystyre.

En intensjonsavtale om sammenslåing må ikke forveksles med en politisk plattform for den nye kommunen. Avtalen er en intensjon for hva den nye kommunen skal være. Den skal være tydelig nok som grunnlag for å høre innbyggernes mening og for bystyrets endelige behandling i juni, men må ikke være for omfattende slik at den binder opp unødige for videre arbeid med å bygge den nye kommunen.

Det er viktig at innbyggerne i de fem kommunene nå får god informasjon om intensjonsavtalen og får gode muligheter til å bli hørt. Dette gjelder både å få innsikt i prosessen, kunnskap om hvorfor kommunene har ønsket å inngå en intensjonsavtale, samt konsekvenser av en eventuell sammenslåing.

Innbyggerdialogen i Kristiansand vil skje gjennom et felles opplegg med informasjonsavis, hjemmeside, bruk av sosiale media og en spørreundersøkelse. Informasjonsavisen blir distribuert til alle husstandene i de fem kommunene i begynnelsen av april, uka før spørreundersøkelsene gjennomføres. Spørreundersøkelsen vil omfatte 1600 innbyggere i Kristiansand. I tillegg vil kommunen legge til rette for åpne informasjons- og debattmøter som vil bli annonsert, og politikerne vil bidra på ulike arenaer. Det vil også bli etablert en egen innbyggerblogg hvor innbyggerne i kommunen lett kan formidle sine synspunkter.

Endelig behandling av intensjonsavtalene vil skje i juni 2016 i alle kommunene etter en har fått innspill fra innbyggerne.

Forslag til vedtak

1. Bystyret legger fremlagt intensjonsavtale om etablering av Nye Kristiansand, inkludert mandat for fellesnemda, ut til innbyggerhøring slik det fremgår av saken.

Harald Furre
Ordfører

Vedlegg:

1. Intensjonsavtale Nye Kristiansand, datert 18.2.2016
2. Mandat for fellesnemda, datert 18.2.2016

Bakgrunn for saken

Forhandlingsutvalget legger med dette frem fremforhandlet intensjonsavtale for Nye Kristiansand, med tilhørende vedlagt mandat for fellesnemda til behandling i bystyret. Intensjonsavtalen er utarbeidet i en bred prosess der mange har bidratt til utformingen. Forhandlingsutvalget anser at avtalen gir et godt og tilstrekkelig grunnlag for videre prosess og anbefaler bystyret å legge den ut for å høre innbyggernes mening. Endelig behandling av intensjonsavtalene vil skje i juni 2016 i alle kommunene etter en har fått innspill fra innbyggerne.

Rådmennene i de 5 kommunene har vært opptatt av at arbeidet med å forhandle frem en intensjonsavtale skulle være en politisk styrt prosess. Rådmennenes rolle har vært å bidra med tilrettelegging av prosessen og å komme med faglige innspill til innholdet. Det er derfor forhandlingsutvalget i hver kommune som legger saken frem for behandling i by- og kommunestyrene. Det vises ellers til rådmannens kommentar i saksfremstillingen.

Prosess for utvikling av avtalen

Bystyret vedtok i møte 16.09.15 at Kristiansand kommune skulle gå i forhandlinger med nabokommunene Birkenes, Iveland, Lillesand, Songdalen, Søgne og Vennesla. Etter vedtak i kommunestyrene i de andre kommunene var det Birkenes, Lillesand, Søgne, Songdalen og Kristiansand som ønsket å gå videre i en forhandling med siktemål å avklare grunnlaget for en sammenslutning av de 5 kommunene til en ny kommune.

Etter kommunevalget har hver av de fem kommunene valgt et forhandlingsutvalg. Disse består av ordfører, varaordfører og et formannskapsmedlem. Den 14.10.15 valgte bystyret i Kristiansand ordfører Harald Furre, varaordfører Jørgen Kristiansen og leder av det største opposisjonspartiet, Mette Gundersen, som medlemmer til forhandlingsutvalget. Kommunestrukturprosjektet fikk arbeidstittel K5, senere og i denne saken, Nye Kristiansand.

De ansatte i kommunene har vært representert i utvalget med Charlotte Antonsen Ravn fra Unio og Pål Tjøm fra LO-kommune. De fem ordførerne har utgjort arbeidsutvalget som har forberedt arbeidet mellom møtene. Ordfører Johnny Greibesland fra Songdalen har ledet både forhandlingsutvalget og arbeidsutvalget med ordfører i Søgne, Astrid Hilde som vara.

Astrid Hilde har ledet skrivegruppen som også har bestått av politisk rådgiver Aase Marthe Johansen Horrigmo. I tillegg har leder av Knutepunkt Sørlandet, Kristian Råmunddal, vært frikjøpt i sekretariatfunksjon. Kommunikasjonsheten i Kristiansand ved Jon Sverre Karterud, har tilrettelagt felles informasjon om prosjektet og bistått de 4 andre kommunene med egen rådgivning.

De respektive forhandlingsutvalg fra de 5 kommunene hadde sitt første møte 12.11.15 og har videre møttes i arbeidsseminarer 14.-15. 12. 2015 og 27.-28.1.2016. Intensjonsavtalen som legges frem ble slutført i forhandlingsutvalgets siste møte 18.2.2016.

Det har vært avholdt to felles formannskapsmøter for å få innspill til arbeidet og for å sikre god politisk forankring. Ett i oppstarten til arbeidet (12.11.2015), og ett i slutfasen av arbeidet (9.2.2016).

Forhandlingsutvalget har vektlagt at prosessen skal være så åpen som mulig. Pressen har vært invitert på alle møter og tillitsvalgte har vært med helt fra starten av arbeidet. Informasjon om arbeidet har vært fortløpende presentert på kommunenes hjemmesider. Forhandlingsutvalget har mottatt innspill både fra tillitsvalgte og politisk og administrativt nivå i kommunene i hele prosessen. Skrivegruppen har innarbeidet forslagene og utviklet innholdet i intensjonsavtalen fortløpende.

Første utkast til intensjonsavtale ble drøftet på politisk nivå i alle kommunene i begynnelsen av januar (Kristiansand bystyre 20.1.16). Endelig forslag har også vært til en siste politisk utsjekk i alle de fem kommunene rett før forhandlingsutvalget avsluttet sitt arbeid. (Kristiansand formannskap 17.2.16) Forankringen her gjaldt først og fremst mandatet for fellesnemda som skal videreføre arbeidet for en eventuell ny kommune etter endelig vedtak i by- og kommunestyre før sommeren.

Det har også vært avholdt et felles informasjonsmøte mellom ordførerne og ungdomsrådene i de fem kommunene i Lillesand 12.2.2016. Lokalt i Kristiansand har saken også vært tatt opp i Kristiansands ungdomsutvalg 11.11.2015. Forhandlingsutvalget har sørget for god dialog med de tillitsvalgte. Rådmennene i hver kommune har hatt ansvaret for å informere de ansatte om arbeidet.

Intensjonsavtale om etablering av Nye Kristiansand

Forhandlingsutvalget vil understreke at en (intensjonsavtale) intensjon om sammenslåing ikke må forveksles med en politisk plattform for den nye kommunen. Avtalen er en fremforhandlet intensjon for hva den nye kommunen skal være. Avtalen skal være tydelig nok til å kunne bli brukt som grunnlag for å høre innbyggernes mening om forslaget og for bystyrets endelige behandling i juni. Men den skal ikke være for omfattende slik at den binder opp unødige for videre arbeid med å bygge den nye kommunen. Det politiske valgte kommunestyret for den nye kommunen fra 2020 vil ha ansvar for de politiske prioriteringene.

Det viktigste temaet i forhandlingsutvalgets arbeid har vært å få frem hva som er merverdien av en ny kommune. Nye Kristiansand skal være en viktig nasjonal aktør som vil styrke regional utvikling, være en pådriver for innovasjon og tjenesteutvikling lokalt, regionalt og nasjonalt, og levere gode kommunale tjenester uten omfattende interkommunalt samarbeid. Videre har det vært viktig å klargjøre hvordan en kan utvikle en sterkere og mer demokratisk kommune som både ivaretar behovet for en tydelig rolle knyttet til overordnet styring samtidig som en ikke mister fokus på ombuds- og lokalutviklingsrollen.

I dette arbeidet har forhandlingsutvalget vært opptatt av å beskrive en kommune som kombinere nærhet, identitet og deltagelse med kompetanse, funksjonalitet og stordrift. Utfordringen har vært å utforme en politisk styringsmodell som kombinerer kommunestyre og utvalgsstruktur med en nærdemokratimodell hvor folkevalgte kommunedelsutvalg kan få myndighet og ansvar for saker som er viktig for stedsutvikling og lokal identitet. Det har videre vært en klar forutsetning at de store basistjenestene til innbyggerne fortsatt skal leveres der folk bor (barnehage, skole, helse- og omsorg).

Intensjonsavtalen omhandler følgende punkter (vedlegg 1):

1. Innledning
2. Kommunenavn og symboler
3. Prinsipper for sammenslåing
4. Visjon for den nye kommunen
5. Hovedmål for den nye kommunen
6. Nyskaping, utvikling og grønn vekst
7. Politisk organisering og lokaldemokrati
8. Administrativ organisering
9. Tjenestetilbud
10. Lokal identitet
11. Interkommunalt samarbeid
12. Økonomi og investeringer
13. Planlegging og infrastruktur
14. Kommunen som arbeidsgiver
15. Involvering og informasjon
16. Fellesnemd. Se også vedlegg 2 Fellesnemdas mandat.

I det følgende omtales de mest sentrale punkter i intensjonsavtalen:

Navnet på den nye kommunen blir Kristiansand (pkt.2)

Visjon: *Nærhet i hverdagen – styrke for fremtiden.*(pkt.4)

I dette ligger at «Nye Kristiansand kommune skal gi innbyggerne, næringslivet, studenter og besøkende gode tjenester og opplevelser. Kommunen skal bestå av bærekraftige lokalsamfunn med nyskapende og kreativt nærings- og kulturliv, som gir nye Kristiansand sterk nasjonal påvirknings- og tiltrekningskraft.»

Hovedmålene er: (pkt.5)

- Nærhet: Kommunen skal levere gode tjenester med høy kvalitet. Tjenester innbyggerne har behov for i hverdagen skal leveres der folk bor.
- Nærdemokrati: Kommunen skal sikre nærhet til de folkevalgte og invitere til bred deltakelse for befolkningen.
- Identitet: Kommunen skal utvikles slik at innbyggerne føler tilknytning til sitt nærmiljø og kommunen som helhet.
- Økonomi: Kommunen skal ha en solid økonomi som er i stand til å håndtere uforutsette hendelser.
- Utvikling: Kommunen skal være en drivkraft for videre utvikling på regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.
- Levekår: Kommunen skal sikre gode levekår for innbyggerne, tidlig innsats, forebygging og god folkehelse.
- Kommunen som arbeidsgiver: Kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass.

I tillegg skal det satses på åpenhet i forvaltningen, helse- og omsorg, barn- og unges oppvekstvilkår, likestilling, inkludering og mangfold, kultur og idrett og tilrettelegging for frivillighet.

Klima og miljø, næringsvennlighet og infrastruktur er et viktig område som også utdypes under pkt.6 (Nyskaping, utvikling og grønn vekst) i avtalen. Nye Kristiansand skal være sterk nok til å bidra til en mer lokalstyrt regional utvikling, være drivkraft i landsdelen og kunne ta på seg nye og større oppgaver. En mer robust økonomi skal gjøre det mulig å tilby mer velferd til innbyggerne og gjennomføre store løft som de fem kommunene ikke makter hver for seg.

Viktige satsingsområder er økt digitalisering av tjenester, e-helse og velferdsteknologi. Næringsutvikling skal være en prioritert oppgave med hovedvekt på satsinger som fremmer det grønne skiftet. Den nye kommunen vil bli en del av en kompetanseregion som vil få flere virkemidler for å drive utvikling.

Demokratiet skal styrkes og færre interkommunale samarbeid skal gi økt demokratisk kontroll (pkt.7). Nye Kristiansand skal være organisert etter formannskapsmodellen (kompl. § 8), og den politiske organiseringen skal sikre lokal innflytelse på kommunedelsnivå og samtidig sørge for gode beslutningsprosesser og beslutningsdyktighet i spørsmål som gjelder utvikling av kommunen som helhet. Kommunestyret skal ha 77 medlemmer og formannskapet 19 medlemmer. Kommunestyret skal delegerer myndighet til hovedutvalg og politisk valgte kommunedelsutvalg. Fellesnemda skal ytterligere detaljere den politiske organiseringen.

Prinsippene for tjenestetilbudet (pkt.9) deler tjenestetilbudet inn i:

- stedsavhengige tjenester (barnehage, skole, SFO, helse- og omsorgstjenester)
- stedsuavhengige tjenester (enkelte driftsavdelinger, administrative og merkantile tjenester og tjenester som krever spesialisert kompetanse)

Dagens struktur for stedsavhengige tjenester vil i hovedtrekk bestå. Tjenester som krever nærhet til bruker og kunnskap til nærmiljøet skal fortsatt leveres lokalt. Kommunen deles inn i kommunedeler med egne kommunesenter som i dag. Kristiansand deles i 3 kommunedeler. I

hvert kommunedelssenter skal det være servicekontor der innbyggerne kan møte representanter for kommunen og få utført enkle tjenester. Dette gjelder ikke for Kristiansand. I tillegg skal det finnes hverdagstjenestetilbud slik som f.eks. helsetjenester, kulturskole, voksenopplæring og bibliotek. Stedsuavhengige tjenester skal samlokaliseres i de ulike kommunedelene. Det kan fravikes for Kristiansand

Rådhuset i nye Kristiansand skal ligge i kommunesentret som i dagens Kristiansand. Her skal også større kulturinstitusjoner ligge.

Avtalen presiserer spesielt at ingen ansatte i de fem kommunene skal sies opp som følge avtalen (pkt.14)

Nærmere om fellesnemda (pkt.16 og vedlegg 2)

Intensjonsavtalen klargjør mandatet for fellesnemda. Fellesnemda skal organisere arbeidet med å bygge den nye kommunen, fra høst 2017 til 31.12.19. Etablering av fellesnemda følger av Inndelingslovens § 25 og kan sammenlignes med et «interim-kommunestyre» for den nye kommunen.

Nemdas overordnede mål er å forberede, samordne og gjennomføre arbeidet med å etablere og bygge den nye kommunen. Den består av sentrale politikere fra hver kommune, henholdsvis, 4 fra Birkenes, 5 fra Lillesand, 11 fra Kristiansand, 5 fra Søgne og 4 fra Songdalen. Det skal velges varamedlemmer fra hver kommune.

I tillegg skal det etableres et partssammensatt utvalg for sammenslåingsprosessen, med ansatterepresentanter fra hver kommune. Arbeidsgivers representanter i partssammensatt utvalg skal velges blant fellesnemdas medlemmer. Fellesnemdas mandat er nærmere beskrevet i vedlegg 2.

For ikke å miste tid vil kommunene nedsette en midlertidig fellesnemnd som kan starte det forberedende arbeidet for gjennomføringsfasen rett etter vedtak om sammenslutning. Midlertidig fellesnemnd skal ha samme oppgaver og fullmakter som fellesnemda, så langt det er rettslig mulig. En midlertidig fellesnemden vil også kunne gi en mulighet til å justere mandatet til endelig fellesnemnd før den blir formelt etablert. Fordi midlertidig fellesnemnd ikke er regulert i inndelingslova eller kommuneloven, må de rettslige rammene for den midlertidige fellesnemndas organisering, beslutninger osv. bygge på de alminnelige regler om interkommunalt samarbeid. Den midlertidige fellesnemnda/ partssammensatt utvalg skal ansette prosjektleder for sammenslåingsprosessen.

Innbyggerhøring og informasjon

Det er viktig at innbyggerne i de fem kommunene skal få god informasjon om intensjonsavtalen og får gode muligheter til å bli hørt. Innbyggerne skal ha mulighet til å få innsikt i prosessen, kunnskap om hvorfor kommunene har ønsket å inngå en intensjonsavtale, samt konsekvenser av en eventuell sammenslåing.

Høringsprosessen består av et felles opplegg for alle kommunene kombinert med individuelle opplegg i den enkelte kommune.

Informasjon

Det skal etableres en felles hjemmeside for nye Kristiansand med fortløpende informasjon om prosessen. Her vil innbyggerne kunne stille spørsmål og få svar, også fra ordførerne. Ulike sosiale medier skal tas i bruk. Det skal blant annet etableres en egen facebook-side for nye Kristiansand.

Det vil bli det gitt ut en informasjonsavis som belyser ulike deler av intensjonsavtalen. Avisa blir distribuert til alle husstandene i de fem kommunene i begynnelsen av april, uka før det skal gjennomføres en spørreundersøkelse i alle fem kommunene.

Innbyggerhøring

Spørreundersøkelse gjøres i regi av Opinion. I Kristiansand kommune blir 1600 innbyggere ringt opp. 16-åringer vil bli inkludert i undersøkelsen. I Lillesand og Søgne 1200 og i Birkenes og i Songdalen 600. Innbyggerne ringes opp fra og med 11. april og et par uker framover. Resultatene fra undersøkelsen vil være klar rundt 17. mai. De vil bli stilt samme spørsmål i alle fem kommunene, pluss supplerende spørsmål til innbyggerne i Søgne og Songdalen som også skal spørres om en modell bestående av en sammenslått kommune av Søgne og Songdalen(K2).

Birkenes, Lillesand, Songdalen og Søgne skal i tillegg gjennomføre rådgivende folkeavstemning. Folkeavstemningene vil bli avholdt på samme dato i alle de aktuelle kommunene (6.juni).

Både det tidligere og det nyvalgte bystyret i Kristiansand har avvist å avholde folkeavstemning (16.9.15 og 20.1.16), men ønsket at innbyggerne skal høres gjennom en spørreundersøkelse.

Innbyggerdialogen i Kristiansand vil skje gjennom felles informasjonsopplegg og spørreundersøkelse beskrevet ovenfor. Forhandlingsutvalget vil i tillegg legge til rette for åpne informasjons- og debattmøter som vil bli annonsert, og politikerne vil bidra på ulike arenaer. Det vil også bli etablert en egen innbyggerblogg hvor innbyggerne i kommunen lett kan formidle sine synspunkter.

Etter initiativ fra ungdomsutvalget vil intensjonsavtalen bli lagt fram til diskusjon i Kristiansand ungdomsutvalg.

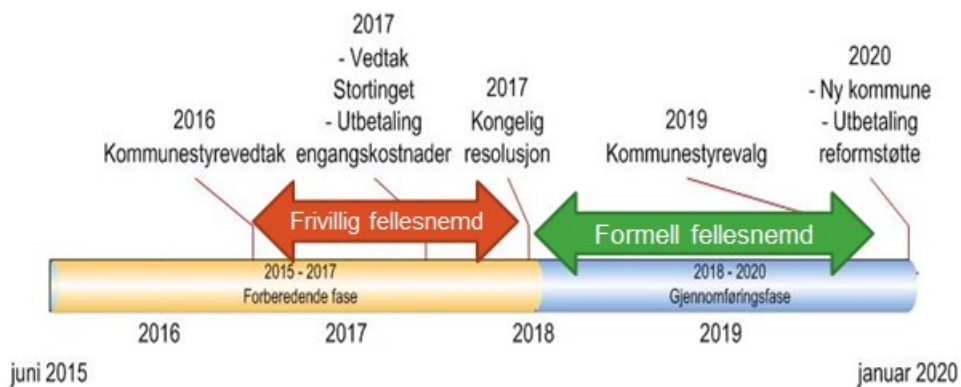
Endelig behandling av avtalen

Ved behandling av Prop. 121 S (2014–2015) Kommuneproposisjonen 2016, jf. Innst. 375 S (2014–2015), vedtok Stortinget følgende: "*Stortinget ber regjeringa syta for at fylkesmennene kjem med sin tilråding om kommunestrukturen i fylket etter at kommunane har gjort sine vedtak seinast 1. juli 2016.*" Dette betyr at alle de fem kommunene må sluttbehandle avtalen innen utgangen av juni.

Forhandlingsutvalget oppfatter bystyret (16.09.15) slik at avtalen vil gjelde selv om en eller flere av kommunene velger ikke å godkjenne den til slutt. Eventuelle behov for presiseringer omkring dette vil bli nærmere klargjort i sluttbehandling av saken. For Kristiansand vil endelig behandling skje i bystyremøtet 22.juni 2016.

Prosess etter bystyre og kommunestyret behandling

Dersom kommunene etter endelig behandling i juni 2016 fatter vedtak om å slå seg sammen kan videre prosess i arbeidet illustreres slik:

Etter at kommunestyrene har fattet vedtak, vil søknad om sammenslutning sendes til departementet. Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agders anbefaling skal følge saken. Stortinget vedtar ny kommunestruktur våren 2017. Deretter kaller Fylkesmannen inn til felles kommunestyremøte i tråd med bestemmelsene i inndelingslova, hvor man bl.a. velger medlemmer til fellesnemda. På dette grunnlaget lages det en kongelig resolusjon om opprettelsen av den nye kommunen, som vedtas høsten 2017. Fellesnemda begynner sin formelle funksjon når den kongelige resolusjonen er vedtatt. I tråd med mandatet for fellesnemda i intensjonsavtalen beskrevet ovenfor, settes det ned en midlertidig fellesnemd som kan starte forberedende arbeid for gjennomføringsfasen. Fellesnemda vil så bli formelt opprettet i tråd med Inndelingsloven når Kongelig resolusjon foreligger.

Ved sammenslåing av alle 5 kommunene vil det etter Stortingets vedtak bli utbetalt et engangstilskudd på 65 mill kr til dekning av kostnadene for arbeidet med å bygge den nye kommunen. Reformstøtten på 30 mill kr vil bli utbetalt når den nye kommunen er etablert 1. januar 2020.

Rådmannens kommentar

Rådmannen har ved tidligere anledninger anbefalt at det etableres en ny kommune i Kristiansandsregionen. Det vises her til Bystyresak 121/15, Retningsvalg for Kristiansand. Dette er vurdert både ut fra et regionalt perspektiv, og at dette på lang sikt sikrer innbyggerne best samfunnsutvikling og tjenestetilbud.

Rådmannen støtter forslag til intensjonsavtale og mandat for den midlertidige fellesnemda. Intensjonsavtalen er et godt grunnlag for å etablere en ny kommune i regionen og for den brede dialogen som videre skal skje med innbyggerne i Kristiansand før endelig behandling i juni.

Rådmannen er opptatt av å ivareta både de oppgavene kommunen har i dag og nye oppgaver og utfordringer fremover på en bedre måte. Både Kristiansand og samarbeidskommunene leverer gode tjenester i dag, men vi har store felles utfordringer med å øke utdanningsnivået, andelen yrkesaktive, rekruttere og beholde attraktiv arbeidskraft, arbeide forebyggende og satse på innovasjon i offentlig og privat sektor. Rådmannen vurderer at intensjonsavtalen som legges frem vil kunne danne grunnlag for en kommune som vil møte nødvendige omstillingsbehov i fremtiden og gi kommunen økt kapasitet, kompetanse og beslutningskvalitet. Den vil gi et styrket lokaldemokrati med mer folkevalgt kontroll over oppgavene, samtidig som den viser løsninger for å ivareta nye muligheter for innflytelse, lokal identitet og lokal mobilisering i en ny og annerledes kommune.

Nye Kristiansand vil få en sterkere samfunnsutviklingsrolle som kan legge til rette for en mer bærekraftig utvikling av felles bo- og arbeidsmarked og vil derigjennom kunne få en sterkere rolle i å løfte landsdelen. Kristiansandsregionen konkurrerer med andre regioner for å få til verdiskaping og være attraktiv for nytt næringsliv og attraktiv arbeidskraft. Det er derfor viktig at Kristiansand også i fremtiden beholder sin posisjon som en av landets største kommuner

Rådmannen vil i videre oppfølging legge vekt på god dialog og samhandling med de ansatte, og følge opp føringene som ligger i forslag til intensjonsavtale og i gjeldende lov og avtaleverk på dette punktet.